

Warszawa, 2022-09-02

Gabriela Lenartowicz
Borys Budka
Wojciech Saługa

minister klimatu i środowiska

Interpelacja nr 35671

Interpelacja w sprawie projektów wzmocnienia funkcjonowania monitoringu wód powierzchniowych w ramach państwowego monitoringu środowiska w kontekście katastrofy ekologicznej w Odrze

Racibórz, dnia 30-08-2022 r.

Gabriela Lenartowicz - Posłanka na Sejm RP,

Borys Budka - Poseł na Sejm RP

Wojciech Saługa - Poseł na Sejm RP

Pani

Anna Moskwa

Minister Klimatu i Środowiska

INTERPELACJA

Szanowna Pani Minister,

Działając na podstawie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora art.14 ust 1 pkt. 7 z dnia 9 maja 1996 r. (Dz. U. 1996 Nr 73 poz. 350 z późniejszymi zmianami), oraz art. 191-

193 Regulaminu Sejmu zwracamy się do Pani w sprawie projektów wzmocnienia funkcjonowania monitoringu wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w kontekście katastrofy ekologicznej w Odrze.

W związku z katastrofą ekologiczną na Odrze i zapowiedzią przeznaczenia 250 mln zł ze środków krajowych Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska na „synchronizację i pełną cyfryzację systemu monitorowania jakości wód powierzchniowych na terenie całej Polski”, zwracamy się o odpowiedzi i informacje w sprawie zakresu i skuteczności wdrożenia dwóch projektów, finansowanych ze środków unijnych na łączną kwotę 132 mln zł:

I „Wzmocnienie monitoringu wód w zakresie procedur zapewnienia i kontroli jakości pomiarów i ocen stanu wód powierzchniowych oraz infrastruktury badawczej, pomiarowej i informatycznej”

II “Opracowanie i wdrożenie platformy usług e-administracji dla celów wyszukiwania, przeglądania, wnioskowania i udostępniania danych w ramach systemu informatycznego Inspekcji Ochrony Środowiska Ekoinfonet” ?

1. Jakie konieczne funkcjonalności systemu monitoringu nie zostały przewidziane, bądź źle lub nie zostały zrealizowane w poniższych projektach i dlaczego?

I. W okresie 22.09.2015 do 31.12.2020 r realizowany był przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska projekt „Wzmocnienie monitoringu wód w zakresie zapewnienia procedur i kontroli jakości pomiarów i ocen stanu wód powierzchniowych oraz infrastruktury badawczej, pomiarowej i informatycznej”

Projekt finansowany był ze środków unijnych w ramach Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 201400 2020, z II Osi Priorytetowej Ochrona Środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu; Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska

Całkowity koszt realizacji Projektu to 92121 798,33 zł w tym wkład UE to 77 611 459,16 zł.

W związku z tym, że kwestia skutecznego monitoringu ma kluczowe znaczenie dla zapobiegania i szybkiego reagowania w przypadku katastrof ekologicznych, prosimy o odpowiedź na następujące pytania:

1. Jaka była wartość zakupu specjalistycznych urządzeń pomiarowych i badawczych w rozbiciu na aparaturę badawczą i laboratoryjną i samochody osobowe oraz jaka ich cecha charakteryzowała je jako „specjalistyczne”? Czy i które zakupy odbyły się w trybie przetargowym? Jakie zastosowanie miał zakupiony sprzęt dla monitorowania,

diagnozowania i szybkiego reagowania podczas katastrofy ekologicznej w Odrze, począwszy od „epizodów” w pomiędzy marcem a sierpniem 2022 na obszarze dorzecza Odry?

2. W jaki sposób wyposażenie to zwiększyło to możliwości technicznoorganizacyjne sieci badawczo - pomiarowej monitoringu tzn. jak zwiększył się w stosunku do poprzedniego stanu zakres pomiarów i jego jakość? Jak i czy zwiększyła się liczba badanych substancji i na czym polegała poprawa jakości pomiarów? Czy i jak w wyniku realizacji projektu zwiększyła się liczba punktów pomiarowych i częstotliwość badań? Jaka jest obecnie liczba punktów pomiarowych i jaka jest częstotliwość pobieranych prób? Jak zwiększenie możliwości technicznoorganizacyjnych sieci badawczo - pomiarowej monitoringu wpłynęło na ewentualne przeciwdziałanie, diagnozowanie i szybkie reagowanie podczas katastrofy ekologicznej w Odrze począwszy od „epizodów” w pomiędzy marcem a sierpniem 2022 na obszarze dorzecza Odry?
3. Jaki w ramach projektu był koszt zakupu systemu gromadzenia i prezentacji danych o stanie wód i na czym polega jego funkcjonalność i jakie zatokami nowe narzędzia informatyczne? Czy i które zakupy odbyły się w trybie przetargowym? Jaką obecnie funkcjonalność zapewnia system informatyczny monitoringu stanu wód? Kto i jaki ma dostęp do danych o stanie wód? W jaki sposób i komu były udostępniane dane gromadzone w ramach systemu od momentu informacji o zaistnieniu katastrofy ekologicznej w Odrze począwszy od „epizodów” w pomiędzy marcem a sierpniem 2022 na obszarze dorzecza Odry?
4. W ramach projektu sfinansowano ustalenie procedur zapewnienia i kontroli jakości pomiarów i ocen stanu wód powierzchniowych i wskaźników jakości dla ocen stanu ekologicznego i chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych. Jaki był koszt tych prac? Czy przyjęto i jaka jest procedura w razie stwierdzenia przekroczenia norm lub wysokich odczytów parametrów fizykochemicznych wody, w szczególności wystąpienia: wysokiej przewodności wody; wysokiego stężenia jonów; wysokiego lub niskiego PH wody; wykraczającej poza normę zawartości tlenu w wodzie? Które z tych procedur zastosowano pomiędzy marcem a sierpniem 2022 na obszarze dorzecza Odry i jakie miały zastosowanie dla i szybkiego reagowania w czasie katastrofy ekologicznej w Odrze?
5. Prosimy również o przekazanie wykazu umów zawartych w ramach realizacji projektu.

II Na oficjalnej stronie internetowej Głównego Inspektora Ochrony Środowiska zamieszczono obszerną informację o projekcie ze środków UE Polska Cyfrowa o wartości 40 000 000,00 zł, pt.: „Opracowanie i wdrożenie platformy usług e-administracji dla celów wyszukiwania, przeglądania, wnioskowania i udostępniania danych” Główny Inspektorat Ochrony Środowiska zaplanował realizację projektu od 01.10.2017r do 30.09.2020r.

Cel tego projektu określono jako „wzmocnienie dostępności usług dla obywateli oferowanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska poprzez udostępnienie tematycznego portalu informatycznego, za pośrednictwem którego możliwa będzie, bez względu na miejsce inicjowania, realizacja zgłoszonej sprawy lub pozyskanie wiarygodnych danych nt. stanu środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska”. Państwowy Monitoring Środowiska stanowi system pomiarów, ocen i prognoz oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku w tym także monitoring jakości wód. W ramach projektu zaplanowano E-usługi dostępne poprzez portal Ekoinfonet, oraz aplikacje mobilne umożliwiające m.in.: przeglądanie, wyszukiwanie, pobieranie informacji o stanie środowiska;

dostęp do środowiska analitycznego PMS; przeglądanie, wyszukiwanie, pobieranie informacji o wystąpieniu poważnej awarii oraz o zakładach mogących być ich źródłem; przeglądanie, wyszukiwanie, danych emisyjnych o poszczególnych zakładach i danych pochodzących z przeprowadzonych kontroli.

W związku z tym zwracamy się o następujące informacje:

1. Jaka jest obecnie funkcjonalność „platformy usług e-administracji dla celów wyszukiwania, przeglądania, wnioskowania i udostępniania danych PMS przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska ?
2. Czy i jaki zakres tego projektu w ramach programu UE Polska Cyfrowa został zrealizowany? Na jaki zakres, jakie umowy, na jakie kwoty i w jakim trybie zawarto?
3. Jakie wnioski o płatność i na jaki zakres projektu zostały złożone i czy zostały zatwierdzone i przelane zostały środki?
4. Jak efekty projektu wykorzystane zostały celem przeciwdziałania, diagnozowania i szybkie reagowania podczas katastrofy ekologicznej w Odrze począwszy od „epizodów” w pomiędzy marcem a sierpniem 2022 na obszarze dorzecza Odry? ?

Jednocześnie prosimy o odpowiedź:

1. Jakie zostały wyciągnięte wnioski co do funkcjonalności Państwowego Monitoringu Środowiska w związku z katastrofą ekologiczną w Odrze?
2. Jakie zostały zidentyfikowane potrzeby i jaki w związku z tym planowany zakres przedsięwzięcia określonego jako „synchronizacja i pełną cyfryzacja systemu monitorowania jakości wód powierzchniowych na terenie całej Polski”?
3. Czy będzie to system w dyspozycji państwa w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska czy projekt finansowany ze środków publicznych ale realizowany przez instytucje zewnętrzne? Jeśli tak, czy zostały już zidentyfikowane i czy są już obecnie zaangażowane na zlecenie rządu w diagnozowanie przyczyn katastrofy ekologicznej w Odrze?

Prosimy o niezwłoczne udzielenie odpowiedzi na pytania..

Z poważaniem,

Gabriela Lenartowicz

Borys Budka

Wojciech Saługa